

Alfabemizde (Lâtin alfabesi) her harfin bir büyük, bir de küçük şekli vardır. Yazıda yaygın olarak küçük harf kullanılır. Ancak belirli yerlerde büyük harf kullanılmalıdır.

Büyük harfle küçük harf arasında okunuş olarak fark olmasa da yazılış olarak büyük farklar vardır.

Büyük ve küçük harflerin kullanımı ile ilgili kurallar şunlardır:

1-Her cümlelerin ilk kelimesi büyük harfle başlar. Büyük harfle başlamayan bir kelime dizisi, öncesi yazılmamış ya da silinmiş bir cümle zannedilebilir.

Hayat, herkese adil davranmıyor.

Son sözlerini söylerken bizi duygulandırdı.

***Bazı noktalama işaretlerinden sonra cümleler büyük harfle başlar. Bu noktalama işaretlerinde farklı durumlarda kullanıldığında büyük harfle başlamayabilir.**

-Nokta işaretinden sonra cümle her zaman büyük harfle başlar.

***İki noktadan sonra cümle gelmiyorsa, örnekler sıralanıyorsa bunlar büyük harfle başlamaz. Açıklama yapacaksa “şudur-budur-şöyledir-şunu dedi-bunu dedi-” gibi ifadeler varsa büyük yazılır.**

Sanat şudur: Duyguların, düşüncelerin dışavurumudur. Babası şöyle dedi : Bir daha buralara gelme evlat!

Pazardan birçok şey aldım: elma, armut, pırasa...

Bazı edebi türleri sevmem : makale, söyleşi...

***Ünlem işareti ve soru işareti yan cümle içerisindeyse, ünlemden, soru işaretinden sonra büyük harfle başlamaz.**

“Durun!” diye bağırdı annem.

Bu kez çocuk, “Bu peri midir, melek mi?” diye düşünerek, öğretmene hayranlıkla baktı.

***Cümle içerisinde başkasından aktarılan ve tırnak içinde verilen cümleler de büyük harfle başlar:**

Atatürk gençliğe seslenirken ilk önce “Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.” demektedir.

***Tırnak içinde verilen söz tam bir cümle değilse veya cümlelerin baş kısmı verilmemişse büyük harfle başlamaz.**

Nabi'nin “..... var içinde” redifli gazeli açıklanacak.

***İki kısa çizgi veya iki virgül arasında verilen ara sözler, ara cümleler, açıklama cümleleri -özel isim değilse- büyük harfle başlamaz.**

Bu konuda kararlı olduktan sonra –geç karar vermiş olsan da- başarıya ulaşırsın.

2-Dizeler büyük harfle başlar:

“Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.”

3. Özel adlar büyük harfle başlar:

* **Kişi adlarıyla soyadları büyük harfle başlar:** Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü, Kâzım Karabekir

* **Takma adlar da büyük harfle başlar:** Muhibbi (Kanuni Sultan Süleyman), Demirtaş (Ziya Gökalp)

* **Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar:** Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk, Kaymakam Erol Bey,

* **Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar:** Baba Gündüz, Dayı Kemal, Hala Sultan, Nene Hatun; Gül Baba

Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar: Tülay ablama gittim. Ayşe teyzemin keki çok güzel.

* **Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar:** Uzak Doğu'dan gelen heyeti Vali dün kabul etti.

* **Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar:**
Sayın Bakan, Sayın Başkan, Sayın Rektör, Sayın Vali,

* **Mektuplarda ve resmî yazışmalarda hitaplar büyük harfle başlar:**
Sevgili Kardeşim, Aziz Dostum, Değerli Dinleyiciler,

* **Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar:** Boncuk, Fındık, Minnoş, Pamuk vb.

* **Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar:** Alman, Arap, İngiliz, Japon, Rus, Türk; Kazak, Kırgız, Oğuz, Özbek, Tatar; Hacımusalı, Karakeçili vb.

* **Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar:** Türkçe, Almanca, İngilizce, Rusça, Arapça; Oğuzca, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe, Tatarca vb.

* **Devlet adları büyük harfle başlar:** Türkiye Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Amerika Birleşik Devletleri, Suudi Arabistan, Azerbaycan, Kırım Özerk Cumhuriyeti vb.

* **Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar:** Müslümanlık, Müslüman; Hristiyanlık, Hristiyan; Musevilik, Musevi; Budizm, Budist; Hanefilik, Hanefi; Katoliklik, Katolik vb.

* **Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar:** Tanrı, Allah, İlah, Cebrail, Zeus, Osiris, Kibele vb.

UYARI: "Tanrı, Allah, İlah" sözleri özel ad olarak kullanılmadıklarında küçük harfle başlar: Eski Yunan tanrıları. Müzik dünyasının ilahı.

* **Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar:** Merkür, Neptün, Satürn; Halley vb.

UYARI: Dünya, güneş, ay kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar:

Biz dünyadan ayrı yaşarken dünya epey değişmiş. (Hüseyin Cahit Yalçın)

* **Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözlerinin ilk harfleri büyük yazılır:** Batı medeniyeti, Doğu mistisizmi vb.

UYARI: Bu sözler yön bildirdiğinde küçük yazılır: Bursa'nın doğusu, Ankara'nın batısı vb.

* **Yer adları (kita, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar:** Afrika, Asya; Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu; İstanbul, Taşkent; Turgutlu, Ürgüp; Akçaköy, Çayırbağı; Bahçelievler, Kızılay, Sarıyer vb.

* **Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar:** Ağrı Dağı, Aral Gölü, Asya Yakası, Çanakkale Boğazı, Dicle Irmağı, Ege Denizi, Erciyes Dağı, Fırat Nehri, Süveyş Kanalı, Tuna Nehri, Van Gölü, Zigana Geçidi vb.

UYARI: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar: Konya ili, Etimesgut ilçesi, Uzungöl beldesi, Taflan köyü vb.

* **Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar:** Halit Rifat Paşa Mahallesi, Yunus Emre Mahallesi, Karaköy Meydanı, Zafer Meydanı, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Ziya Gökalp Bulvarı, Nene Hatun Caddesi, Cemal Nadir Sokağı, İnkılap Sokağı vb.

* **Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda, yer adının ilk harfi büyük yazılır:** Hisar'dan, Boğaz'dan, Köşk'e vb

***Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar:** Dolma-bahçe Sarayı, İshakpaşa Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Ankara Kalesi, Alanya Kalesi, Galata Köprüsü, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi, Bilge Kağan Anıtı vb.

***Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:** Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Dil Kurumu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Devlet Malzeme Ofisi, Millî Kütüphane, Çocuk Esirgeme Kurumu, Atatürk Orman Çiftliği, Çankaya Lisesi; Anadolu Kulübü, Mavi Köşe Bakkaliesi; Türk Ocağı, Yeşilay Derneği,

***Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:** Medeni Kanun, Türk Bayrağı Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği vb.

Kurum, kuruluş, kurul, merkez, bakanlık, üniversite, fakülte, bölüm, kanun, tüzük, yönetmelik ve makam sözleri asılları kastedildiğinde büyük harfle başlar:

Bu yıl İstanbul Üniversitesi, Mimarlık Fakültesine kayıt yaptırdım.

***Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar:** Nutuk, Safahat, Kendi Gök Kubbemiz, Anadolu Notları, Sinekli Bakkal; Türk Dili, Türk Kültürü, Varlık; Resmî Gazete, Hürriyet, Milliyet, Türkiye, Yeni Asır; Kaplumbağa Terbiyecisi; Yorgun Herkül...

UYARI: Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz: Milliyet gazetesi, Türk Dili dergisi, Halı Dokuyan Kızlar tablosu vb.

UYARI: Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki küçük harfle yazılır: Mai ve Siyah, Suç ve Ceza, Leyla ile Mecnun, Turfanda mı, Turfa mı?, Diyorlar ki, Dünyaya İkinci Geliş yahut Sır İçinde Esrar, Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe, Ben de Yazdım, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu vb. Özel adın tamamı büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki de büyük harfle yazılır: DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAKÜLTESİ vb.

***Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar:** Cumhuriyet Bayramı, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Nevruz Bayramı, Miraç Kandili; Anneler Günü, Öğretmenler Günü...

***Kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, açık oturum vb. toplantıların adlarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılır:** VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Kitle İletişim Araçlarında Türkçenin Kullanımı Bilgi Şöleni, Karamanlı Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı vb.

***Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar:** Kurtuluş Savaşı, Millî Mücadele, Cilalı Taş Devri, İlk Çağ, Lale Devri, Cahiliye Dönemi, Buzul Dönemi, Millî Edebiyat Dönemi, Servetifünun Dönemi'nin, Tanzimat Dönemi'nde vb.

Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar: Türklük, Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Avrupalı, Avrupalılaştırmak, Asyalılık, Darvinci, Konyalı, Bursalı vb.

UYARI: Para birimleri büyük harfle başlamaz: avro, dinar, dolar, lira, kuruş, lîret vb.

UYARI:: Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz.

UYARI:: Müzikte kullanılan makam ve tür adları büyük harfle başlamaz: acemaşiran, acembuselik, bayati, hicazkâr, türkü, varsağı, bayatı vb.

*** 26. Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar:**

Antep fıstığı, Brüksel lahanası, Frenk gömleği, Hindistan cevizi, İngiliz anahtarı, Japon gülü, Maraş dondurması, Van kedisi vb.

***Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar:**

29 Mayıs 1453 Salı günü, 29 Ekim 1923, 28 Aralık 1982'de göreve başladı. Lale Festivali 25 Haziran'da başlayacak.

Belirli bir tarihi belirtmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar:

Okullar genellikle eylülün ikinci haftasında öğretime başlar. Yürütme Kurulu toplantılarını perşembe günleri yaparız.

***Tabela, levha ve levha niteliğindeki yazılarda geçen kelimeler büyük harfle başlar:**

Giriş, Çıkış, Müdür, Vezne, Başkan, Doktor, Otobüs Durağı, Dolmuş Durağı, Şehirler Arası Telefon, 3. Kat, 4. Sınıf, 1. Blok vb.

*** Kitap, bildiri, makale vb.nde ana başlıktaki kelimelerin tamamı, alt başlıktaki kelimelerin ise yalnızca ilk harfleri büyük olarak yazılır.**

*** Kitap, dergi vb.nde bulunan resim, çizelge, tablo vb.nin altında yer alan açıklayıcı yazılar büyük harfle başlar. Açıklayıcı yazı, cümle niteliğinde değilse sonuna nokta konmaz.**

